

önskar genom styrelsen alla medlemmar

*God Jul
och
Gott Nytt År*

Släktföreningen Tunberg

Styrelsen består av följande ledamöter

Ordförande	Arne Emanuelsson	Vårgårda	0322-625005
V.Ordförande	Tommy Thour	Kinnarp	0515-13504
Sekreterare	Åke Abrahamsson	Marka	0515-726042
Kassör	Urban Azelius	Ulricehamn	0321-25139
Övriga	Marianne Grindeskog	Leaby	0515-37063
Ledamöter	Ann-Britt Johansson	Falköping	0515-18023
	Ingrid Johansson	Skörstorp	0515-32160
	Birgitta Renström	Skövde	0500-418200
	Margareta Thor	Kinnarp	0515-33051
	Gösta Wilhelmsson	Trädet	0515-51248
Ersättare	Kjell-Åke Filipsson	Falköping	070-3599714
	Barbro Andersson	Falköping	0515-18031
	Gun-Britt Lövgren	Falköping	0515-18147

God Jul och Gott Nytt År önskas alla i släkten Tunberg från oss i Styrelsen.

Tänk vad tiden går fort. Detta är femtonde gången jag skriver denna sida i

julhälsningen. Nästa gång är det en ny ordförande. Styrelsen har förändrats under åren. Vi är fyra kvar av dem som var med 1996 när jag tillträdde som ordförande. Vi har hela tiden varit ett väl sammansvetsat gäng, som haft mycket trevligt tillsammans, och har fått vår släktförening att vara blomstrande och framgångsrik. Vi har nu det högsta medlemsantalet sedan starten för 30 år sedan. Under dessa år har vi tagit fram tre släktböcker. Den senaste framforskad på en ny gren Tunbergare. Vi möts till 30-årsjubileum söndag den 4 september 2011.

Styrelsen genom ordföranden

Tack till årets julhälsningskommitté, Ingrid, Kjell-Åke, Åke, Arne.

Tiden flyger förbi

Allt har gått så fort när man ser tillbaka. Jag föddes 1930, samma år som Orvar Bergmark, Lasse Holmqvist och Karl-Uno Sjöblom. Jag vill ge er ett axplock av händelser under mina första 50 år.

Detta år fick vi fri hastighet på vägarna. Tidigare var högsta tillåtna hastighet 45 km i timmen. Lagen om 8 timmars arbetsdag antogs. På 30-talet var Sverige ett bondesamhälle med mycket folk på landsbygden. Många gårdar hade pigor och drängar. De större gårdarna hade dessutom ett antal torpare, som gjorde dagsverken på gården. På den tiden var man beroende av hästen, som dragare. Tänk vad man gick fåra upp och fåra ner efter ploget och harven, ja efter alla redskap ute på fälten.

Det fanns minst en lanthandel i varje socken. Dit gick man med sin korg eller låda med ägg. Man handlade det man behövde, betalade med äggen och fick ofta lite pengar med hem.

1936 godkände Riksdagen kungl. Majestäts förslag om ett sjunde år i folkskolan. 1937 kom våra första vägmärken på grund av den allt mer tilltagna trafiken. 1938 blev 1 maj en helgdag.

Den 1 sep. 1939 angriper Tyskland Polen. Nu kommer det bilar och bussar, som drivs med gengas på grund av bensinbrist. Många minns Finska Vinterkriget mot Ryssland. Många finska barn kom till Sverige.

Vi hade en finsk flicka i mitt hem. Jag minns när vi hämtade henne. Hon hade ett litet knyte i handen med lite kläder i och en adresslapp om halsen och förstod inte språket. Vad hemskt för de stackars barnen. Stora problem fick de också när de efter några år kom hem till sin familj och bara pratade svenska.

Den 9 april angriper Tyskland både Danmark och Norge. Vi såg flera tyska

plan flyga jättelågt över våra hustak på väg till Norge. Nästan alla gubbar och äldre pojkar i byn satt hemma hos oss i köket och lyssnade på radio.

Hela dagen meddelades mobiliseringsorder att inställa sig omedelbart.

På kvällen var det nästan bara kvinnor och barn samt en del äldre gubbar kvar i byn. Tänk att vi klarade oss från krigets fasor.

Den 14 april 1940 kom ca 7000 norska flyktingar under natten till Bohuslän, Dalsland och Värmland. Av dessa var 3000 man norska beväpnade styrkor, vilka togs i förvar och avväpnades.

Från den 8 nov. 1940 fanns det ingen bensin till privata bilar och däckens togs i beslag av staten. Man fick inte längre handla hur mycket man ville.

Det blev ransoneringskort på matvaror, tvätt och rengöringsmedel, kläder och mycket annat.

1941 var det över 65000 gengasbilar i Sverige.

1942 års vinter var den värsta i mannaminne

1944 kom nya Volvo 444, en liten bil med förnämligt utseende.

Penicillinet började användas i Sverige.

Kl. 21.00 den 1 maj 1945 meddelades att Adolf Hitler var död. Redan den

5 maj lämnade de tyska trupperna Norge och Danmark. Det var fred i Europa. 1946 blev Tage Erlander Sveriges statsminister. RLF i Skaraborg

vädjar till regeringen om skyndsamt skördepermittering av tillgänglig militär personal med anledning av det bekymmersamma läget till följd av den katastrofala nederbörden, som var det året.

15 juni invigdes Svinesundsbron.

”Huka er gubbar, här kommer en kvinnlig minister” sa Tage Erlander när

Karin Kock blev Sveriges första kvinnliga minister.

Saab 92 kom detta år. Pris 6500 kr.

1948 vid årsskiftet överskred Stockholm 700000 invånare. Moderna snabbtåg blev SJ-s stora höstnyhet, Stockholm - Göteborg på 5 tim.

1949 släpptes tvål, såpa och tvättmedel fria efter nära nio års ransonering.

1950 drabbades Surte av jordskred. 34 hus välte och flyttades,304 personer

blev hemlösa. Den 29 okt. avled Gustav V 92 år i sitt 43 regeringsår. Ny kung blev Gustav VI Adolf.

Bondesamhället var nu slut och industrisamhället tog sin början.

Arne

Sommarresan 2011

Resan går till Dalarna den 2-4 augusti.

Det är nio år sedan vi var där. Nu gör vi nya upplevelser. Resan går ena gången genom Värmland, den andra via Örebro-Avesta-Falun. Mora blir vår övernattningsplats två nätter. Vi kommer att besöka Fridolf Rhudinmuseet, Malungs Hembygdsgård, en av Dalarnas största, Axel Munthers Hildasholm, konstsmide i Leksand, Dalhalla, Säter. I

Avesta besöker vi Gamla Byn med Carl Jularbomuseum, samt Myntmuseum med världens största mynt.

Detta är en del vad jag har planerat, men jag reserverar mig för förändringar.

Ett fastställt reseprogram är klart att sändas ut i början av februari 2011.

Du

som inte tidigare varit med på våra trevliga resor, ring så sänder vi program.

Ring Arne på telefon 0322-625005.

Deltagare från sommarresan 2010

Sommarresan 2010

Ludvika, Grythyttan, Grängesberg, Karlskoga..... Inte kunde vi tunbergare tro att det finns så mycket trevligt att uppleva i Bergslagen, men Arne hittar verkligen resmål värda ett besök. Det började med gott förmiddagskaffe i Norrgårdens hembygdsgård i Kristinehamn och fortsatte sedan med en mycket intressant guidning på Grythyttans Vin. Där berättade ägaren Per Fritzell om sin småskaliga och exklusiva vinproduktion på svenska bär – hjortron, blåbär och lingon. Vinerna finns både som ordinarie och beställningssortiment på Systembolaget. Lunch blev det på Måltidens Hus i Grythyttan. Där finns restauranghögskolan och vi fick avnjuta resans kanske bästa måltid. Vi hann också med en liten promenad i Grythyttans centrum. Innan vi nådde dagens slutmål, vårt hotell i Ludvika, besökte vi även Ljusnarsbergs vackra kyrka.

Förmiddagen nästa dag tillbringades i Grängesberg. Vi blev guide på Gruvcentrum Mojsen, som ligger i genuin gruvhistorisk miljö mitt på det tidigare gruvområdet. Mojsen var gruvarbetarnas matsal som gjorts om till ett museum och där får man veta allt om deras förhållanden och kamp för att få det bättre. Det finns också en

”besöksgruva” som hjälmförsedda tunbergare tog sig igenom. Innan vi åkte till Fagersta för lunch besökte vi ett Motor- och Nostalgimuseum, som innehåller allt – verkligen allt – mellan himmel och jord. Eftermiddagens höjdpunkt var ett besök på världens äldsta bevarade oljeraffinaderi i Ängelsberg. Vi fick åka med båten ”Petrolia” ut till Oljeön, där de gamla byggnaderna finns. Vår guide berättade med stor inlevelse om hur den ”tokige” lantbrukaren P A Åhlund importerade råolja från USA och expreminterade fram en ny metod för destillering. Han försåg svenska folket med fotogen och lysolja i många år och exporterade även till flera länder. År 1876 fick han tillstånd att producera 1000

fat om året. Oljeraffineringen lades ned 1902, men tillverkning av smöroljor och fett fortsatte till 1927. Nu är det gamla raffinaderiet förklarat som minnesmärke. På kvällen efter god middag hade vi vårt sedvanliga samkväm med allsång och diskussioner om ny resa 2011.

Tredje dagen startade hemresan, men det var minsann inte slut på upplevelserna. Förmiddagen ägnades åt Siggebohyttans Bergmansgård, där vi även fick fika med gott hembakt kaffebröd. Gården började byggas 1790 av en förmögen bergsman. Mangårdsbyggnaden är ett nästan 40 m långt rödmålat träslott med torvtak. En mycket engagerad och kunnig guide visade oss runt och berättade om de människor som levde här. Efter 10 generationer gick Siggebohyttan ur släkten och ägs nu av Örebro läns museum. Via Nora och lunch på Maria Langs Krog där kom vi till Karlskoga. Ett besök på Nobelmuseet, Björkborns herrgård, stod på programmet. Arne sa ”att får vi bara rätt guide blir nog detta intressant”. Guiden tog emot på herrgårdstrappan och visade oss in i en samlingsal. Vid ett skrivbord längst fram satt Alfred Nobel som vaxdocka. När guiden berättat en stund för plötsligt ”vaxdockan” upp och ville fortsätta berättandet, ”eftersom jag ändå är här” som

han sa. Sällan har nog vi tunbergare blivit så förvånade, ja nästan chockade, under en guidning. ”Nobel” hade sedan en suverän framställning om ”sitt liv” och hur nobelpriset kom till. En fantastisk teaterföreställning och utan tvekan resans höjdpunkt! Vi tittade även på laboratoriet i en anna byggnad. Där satt också Nobel, men nu var det faktiskt en vaxdocka.

Innan vi nådde Falköping på kvällen fick reseledare Arne och chauffören Stefan lovord för en mycket väl genomförd resa.

Margareta Thor

”Stamhövdningen”

Tre år före Poltava hände det.

Ryktet om den väldige och enväldige kung Karl var vida spritt över Europa men i Åsarp var allt sig likt, föga märktes av omvälvningar där frånsatt en och annan soldat som gav sig iväg för att aldrig återkomma

I Rutagården i Åsarp hände detta år 1706 att bonden Jean Svenssons hustru Ingeborg Andersdotter födde sonen Nils. Egentligen var inte det heller märkligt, detta hörde till ordningen, Nils var inte första barnet. Åren gick, Nils Jeansson växte. Eftersom han inte var äldste son med rätt till gården gällde det att hitta levnadsbana. Giftermålet med den fyra år äldre pigan Märta Larsdotter, vars föräldrar hette Anders Håkansson och Katarina Gabrielsdotter från Rättaregården i Åsarp, gav inte heller någon gård. Nils var 27 år gammal när de vigdes i Kölaby kyrka den 28/12 1733.

Nils valde en inte ovanlig bana för yngre bondsöner. Det var gott om lediga soldattorp och legoanställningar efter alla karolinska krigs-äventyr. 1740 blev Nils indelt soldat med namnet Tunberg vid 34 års ålder. Han var soldat för rote nummer 657 för Tumarp i Kölaby. Han tillhörde Redvägs kompani av Elfsborgs regemente.

Tunberg blev soldat i ett oroligt politiskt läge då soldater behövdes.

Preussen, Österrike och Ryssland bytte härskare år 1740. Hemma i Sverige var missväxten svår men det hindrade inte det härskande hattpartiet att i den maktmedvetna ständsriksdagen deklarerar: ”Abels blod ropar på hämnd!”.

Bakgrunden var ryska militärers mord på den svenske diplomaten Malkom Sinclair tre år tidigare. Mer än en gnolade på Sinclairvisan under dessa år i ett stormaktssverige, sårat i sin stolthet. Och naturligtvis var inte heller Poltava glömt! Förstärkt med friska franska pengar förklarade Sverige krig mot Ryssland den 1 juli 1741. I en hast skulle 18000 soldater skeppas över till den finska delen av Sverige. Däribland Nils Tunberg.

Kriget vittnade mer om hattarnas rysshät och revanschlystnad än förmågan till planering. Allt gick i baklås från början. Brist till och med på dricks- vatten! Stridsdugligheten var det inte bättre med. Slutet på äventyret blev kapitulation inför den ryska armén vid Helsingfors i augusti 1742. Men ryssarna hade föga användning av utmärglade svenskar. De fick fritt avtåga. Av den stolta skara på 18000 soldater kom endast 6000 hem igen. Däribland Nils Tunberg. Hemkommen ägnade Nils Tunberg sin kraft åt familjen. Barnen kom till.

Hattarna slickade snart sina krigssår, glömde erfarenheten och prövade högt spel igen. Denna gång gällde det att utnyttja pommerska kriget till sin fördel. Preussen var en stormakt som hotade de svenska besittningarna söder om Östersjön. Åter förstärkta med franska pengar förklarade Sverige Preussen krig 1758. I en hast måste svenska soldater skeppas över till krigsskådeplatsen. Däribland Nils Tunberg.

Även detta krig hattades bort. Också denna gång tillfångatogs Nils Tunberg kanske hans räddning undan en säker död. Mindre utmärglad än tidigare förblev han fånge i Preussen för nära tre år

framåt. Den 7 augusti 1761, året innan den slutliga freden i Hamburg utväxlades en del fångar mellan Sverige och Preussen. Däribland Nils Tunberg.

Femtiofem år gammal med erfarenheter från två hattiga krig räckte för Tunberg. Han beviljades efter hemkomsten avsked som aktiv soldat. Någon belöning för tappert levande fick han tydligen inte – frånsatt en ännu levande släkt, vilken kan teckna hans levnadssaga. Boende som inhyses vid Sandvadskvarn (som ingick i hans gamla rote) förlöpte hans återstående år i lugn, kryddat endast av hans död vid uppnådda 64, den 21 april 1770 ”af wädelig händelse”.

Carl-Eber Olivestam

Bästa Tunbergare!

Ja nu är ännu ett år tillända och vi har tagit igen oss efter utgivningen av tredje boken ” Anders Nilsson Frisks ättlingar”. Men vi fortsätter att samla in uppgifter om alla Tunbergarna, så att vi håller vår släktförening levande. Det är viktigt för våra barn och barnbarn och kommande generationer att vi fortsätter. Många nya medlemmar har tillkommit och vi ser fram emot släkträffen 2011 då vi firar 30 år. Vi missade i den sista boken två barn till Tora och Erik Karlsson i Jäla-Öra (1c3d6b), det är tråkigt när sådant händer, men så är det. Men vi kommer att trycka upp ett lösblad med dessa familjer till släkträffen, som ni sedan kan placera på rätt plats i boken. Det finns fler i de äldsta böckerna som vi inte hittat ättlingar till, känner ni till några, så meddela oss detta.

Förändringar sker alltid i slakten, barn föds, ingifta och sambo kommer till och tyvärr är det många som lämnar oss för alltid. Det är snart tio år sedan vi gav ut Tunbergs andra bok och mycket har hänt sedan dess, skicka in era uppgifter, allt läggs in i dator. Kanske kan vi inte ge ut någon mer bok, då det är ganska dyrt utan istället kan vi skriva ut datan och sätta i en pärm eller på CD-skiva. Den första Tunbergs boken är tyvärr snart slutsåld, men det går att få

den utskrivna i en pärm eller som PDF fil om det är någon som önskar. Den andra boken kostar 250 kronor, den tredje 180 kronor + porto. Böckerna finns till försäljning hos kassören, bankgiro 5655-5329, de finns också hemma hos några av styrelsemedlemmarna. Dina förändringar i släkten sänder du till: Kjell-Åke Filipsson, Sankt Olofsgatan 32, 521 43 Falköping E:post: kjellkef@yahoo.com eller till Ingrid Johansson, Skörstorp Klockaregården, 521 91 Falköping E:post: ingrid.joh@telia.com Glöm inte att sända in adressändringar, vi brukar få tillbaks 25-30 brev varje år och det är onödigt, extra kostnad och arbete. Och så får ni inte julhälsningen förrän i januari. Hittar vi inte den nya adressen så får ni den inte alls.

David Linus Andersson 1887-1962

David Linus Andersson var född i Fölene församling i Elfsborg län 1887. D. L kom att bli ett begrepp som han blev känd under, såg dagens ljus i Herrljungatrakten och kom vid 10 års ålder ut i förvärvs

arbetet som vaktpojke. Han hade sedan många olika sysselsättningar runt om i landet under sitt verksamma liv. Det var något av en rallare över D. L, men så kunde han också skryta med att han härstammade i rakt nedstigande led från en rallare. Fadern hade nämligen arbetat vid västkustbanan, när den drogs förbi Halmstad. D. L, fick också pröva på yrket som anläggningsarbetare då han var med att bygga järnväg vid Nossebro och Trollhättan.

År 1906 styrde han kosan till huvudstaden, där han under några år arbetade inom byggnadsfacket. Men han valde därefter att åter gästa hembygden och nu som lantarbetare.

Nästa anhalt blev den värmländska bruksmetropolen Degerfors. Där kom han i stort sett att stanna till 1924 och under de tiden kom han att spela en framträdande roll i bruksarbetarnas fackliga organisation. I Degerfors engagerade han sig även politiskt. Efterlämnade handlingar visar att han valde alternativet längst ut på vänsterkanten

i den kommunistiska ungdomsklubben.

När under samt efter första världskriget slut, revolutionens vindar svepte över Europa, blev inte heller Sverige opåverkat. Inom arbetarrörelsen gick debattens vågor höga om politikens framtida inriktning Nästan hela det socialdemokratiska ungdomsförbundet bröt sig ut och bildade 1917 ett eget parti, det socialdemokratiska vänsterpartiet Det nya partiet antog helt följdriktigt ett mera revolutionärt program än moderpartiet.

D, L ryktes med i det nya partiets verksamhet och kom att samarbeta med personer som Leta Höglund, Fredrik Ström och Karl Kilbom. Partiet blev en del av den kommunistiska internationalen.

Komintern och man deltog även i olika kongresser i Moskva.

Entusiasmen för arbetarklassens frigörelse i Sovjetunionen var stor och en del reste även dit för att hjälpa till med uppbyggnaden av det Nya samhället. Även D L ansökte om att få emigrera dit 1923.

Den sovjetiska konsulatet lät emellertid meddela att arbetslösheten var så stor att man i första hand ville ta hand om den egna befolkningen. Den arbetskraft man var intresserad av var i huvudsak tekniker och DL hade ju ingen speciell yrkesutbildning. Man hade efterhand allt svårare att underordna sig de beslut som via dekret utgick från Moskva och därför lämnade partiets majoritet Komintern. Järnbruket i landet upplevde i början av 1920-talet besvärliga tider. Bruket i Degerfors utgjorde här inget undantag utan man inskränkte driften med avskedanden sorti följd. År 1923 utbröt en järnbrukskonflikt och som ordförande i strejkkommittén i Degerfors föll D L i onåd hos bruksledningen och vederfors den för en man av D L:s kaliber säkerligen inte alls vanhedrande fatalitet att bli uppsatt på arbetsgivarens "svarta lista".

Av den anledningen blev hans ställning ganska prekär i Degerfors.

Birgitta Larsson, Halmstad

Nils Tunbergs äldste son Anders Nilsson Frisk 1740-1815.

Anders fick i sitt första gifte sex barn varav fem uppnådde vuxen

ålder och de gifte sig och fick barn i sin tur.

- Sonen Lars Andersson Ullroth fick i sitt första äktenskap inga barn.

I sitt andra äktenskap fick två döttrar varav den ena dog ung.

Dottern Stina gifte sig med Lars Johannesson och de fick sju barn.

Stina som var född 1807 dog redan 1852. Då hade redan fyra av hennes barn dött. De övriga tre emigrerade med sin far till Amerika år 1852.

- Yngsta dottern Britta Andersdotter som gifte sig med Lars Olofsson Larm fick fyra barn. Endast en dotter uppnådde vuxen ålder men dog ogift så denna gren är utdöd.

Vad gäller Anders övriga barn så finns det många ättlingar kvar i Sverige. Om dessa och ovanstående kan du läsa mer om i boken "Släkten Tunberg 1706-2009". Kjell-Åke Filipsson